

การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในสถานศึกษา

Academic administration of Blended learning in Educational Institutions

กัญญาภัทร เกิดศิริ¹ ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² สุภัชฌาน ศรีเอี่ยม³
Kanyaphat Kerdsiri, Chanchai Wongsirasawat, Supatcha Sri-iam

บทคัดย่อ (Abstract)

จากปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งเกิดจากการไม่ได้ไปโรงเรียนและการขาดการเข้าสังคมของนักเรียนนานเกินไป การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันจึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนในห้องเรียนแบบเดิม จึงมีการปรับรูปแบบมาเป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ร่วมไปด้วย ซึ่งเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแนวทางเพิ่มขึ้น เพื่อก้าวสู่วิถีชีวิตรูปแบบใหม่ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังนั้นการบริหารวิชาการในสถานศึกษาจึงต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง หลายภาคส่วนเริ่มกล่าวถึง “ความปกติใหม่” ที่ตามมา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ไม่ยึดติดกับการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม สถานศึกษาจึงสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ผู้บริหารเข้าใจ เข้าถึง ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำ การจัดการเรียนการสอนให้คณะครูภายในสถานศึกษา เข้าใจและมีความรู้ พร้อมทั้งจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพที่ดี และประสิทธิผลที่สำเร็จลุล่วง จึงทำให้ภาคการศึกษาเกิดการปรับตัวครั้งใหญ่ทั่วโลก ดังนั้น การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักการแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา 3) วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4) ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน และ 5) วัดและประเมินผล และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารวิชาการ; การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

Received: 2022-10-20 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-18

¹ โรงเรียนบ้านหนองจาน Bannongchan School Corresponding Author e-mail: kanyaphatkerdsiri@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under royal patronage

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under royal patronage

Abstract

Due to the learning loss of learners due to the COVID-19 pandemic. This is due to the lack of going to school and the lack of socialization of students for too long. Today's learning management is therefore inconsistent with the changing circumstances of traditional classroom learning. Therefore, it has been transformed into a blended learning that focuses on online learning. It is a popular choice in modern times, it is a variety of learning arrangements that increase in order to move towards a new way of life that can be learned at any time. Therefore, academic administration in educational institutions must keep pace with the changes that have occurred. When the COVID-19 pandemic crisis hit It's starting to unravel. Many sectors began to address the "new normal" that followed. School administrators must therefore have the ability to manage academic work to support the new types of teaching and learning. Not sticking to traditional teaching and learning administration. The academy is able to fully provide instruction in a variety of formats. Administrators understand, access, assist, support, and recommend teaching and learning to teachers within the school premises. Understand and have knowledge ready to develop a learning management model for learners to have good results and successful effectiveness. As a result, the education sector has undergone a major adjustment around the world. so The processes that can be academic administration of blended learning in educational institutions consist of 1) studying related principles, concepts or theories, 2) understanding and accessing them. Institutional context 3) Plan. 4) Assisting, supporting, and recommending teaching and learning, and 5) measuring and evaluating and inservice. Follow up on teaching and learning

Keywords: Academic Administration; Blended Learning

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องเชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในขณะที่โลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นั้น วิกฤตการณ์โรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั่วโลก โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (learning loss) ซึ่งมีสภาพการณ์และสาเหตุมาจากการไม่ได้ไปโรงเรียนและขาดการเข้าสังคมของเด็กเป็นระยะเวลานานเกินไป อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคนอื่น ๆ (2565) ศึกษาสภาพการณ์และสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเชิงการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่าน และคณิตศาสตร์ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทักษะชีวิต สัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ส่วน ยศวีร์ สายฟ้า (2565) กล่าวว่า Learning Loss ทำให้การเรียนรู้ช้า ในแง่ของวิชาการอ่านเขียน ผู้เรียนอาจมีความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ต่ำลง ทั้งนี้กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างรวดเร็วในทุกด้าน รูปแบบการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้ของคนแตกต่างไปจากเดิมมาก

ดังนั้น ระบบการบริหารงานของสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งการบริหารเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาทักษะและสมรรถนะในการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในศตวรรษใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่เกิดขึ้น ผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการเรียนรู้สำหรับคนยุคใหม่ เกิดการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระ รูปแบบการสอน วิธีการสอน และการประเมินผลด้วยแนวคิดผสมผสานทั้งการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวมถึงผ่านห้องเรียนออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นให้ประสบความสำเร็จจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน เข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด
2. มีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการขั้นตอน และกระบวนการที่เป็นระบบ
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีทั้งหมด 17 งาน ดังนี้ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการเพราะงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลัก ผู้บริหารควรมีหลักการวางแผนงานวิชาการ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบการวางแผนทุกระดับตั้งแต่งานวิชาการระดับสถานศึกษา งานวิชาการระดับคณะจนถึงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ โดยการจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นของครูอาจารย์ เพื่อจะได้จัดการวางแผนได้ถูกต้อง
2. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการวางแผนของสถานศึกษา โดยทั่วไปผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดแผนงานของสถานศึกษาแต่โดยแท้จริงแล้ว ผู้บริหารมิใช่เพียงผู้กำหนดแผน แต่ควรมีส่วนร่วมโดยการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบงานอื่น ๆ และครูอาจารย์ในสถานศึกษาด้วย
3. ผู้บริหารควรมีทักษะในการวางแผน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถและทักษะในการวางแผนจนสามารถชี้นำครูอาจารย์ได้
4. ผู้บริหารควรรู้จักการวางแผนในการบริหารงาน การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นตอนหนึ่งของการบริหารงานต่าง ๆ จะสามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับแผนงานวิชาการเป็นงานที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดไป ตั้งแต่การวางแผน การจัดโปรแกรมการศึกษา การรับสมัครผู้เรียน ตลอดจนการจัดการสอนต่าง ๆ หากสามารถวางแผนการสอนได้ดี การบริหารงานในขั้นตอนอื่นจึงจะสามารถดำเนินการได้

จึงเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารตามบทบาทหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นผู้นำครูในด้านวิชาการ ทำงานร่วมกับครู กระตุ้นให้คำแนะนำและประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มอบหมายความรับผิดชอบไปให้ครูทุกคนที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่ให้ผู้เรียนมีความรู้

ความสามารถ การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถประเมินผลระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานและการประเมินผลรวบยอดเพื่อการพัฒนาได้

การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับมากขึ้นในช่วงการปฏิบัติแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่ต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) มีการนำโปรแกรมการจัดการการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนหลายชนิด ซึ่งครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หรือการแชร์คลิปวิดีโอ (Video Sharing) โดยต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเนื้อหาบทเรียนและความพร้อมของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสานนั้น ยังคงต้องมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมหรือการสอนแบบเผชิญหน้ากัน (On-site) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ดังที่ รัฐนันท์ รถมทอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564) กล่าวว่า การปฏิบัติแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นตัวเร่งให้ทุกภาคส่วนต้องพัฒนาการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เช่น การเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) มีการนำโปรแกรมการจัดการการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) มาใช้ในการเรียนการสอนหลายชนิด เช่น Moodle, Google Classroom, Microsoft Team และอื่นๆ ซึ่งเมื่อเทคโนโลยีเจริญขึ้นมีการเรียนการสอนแบบการศึกษาออนไลน์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนบางวิชาหรือในหลายสถานที่ก็ยังคงมีความจำเป็นที่ใช้การเรียนการสอนแบบชั้นเรียน (Face to Face) อยู่ต่อไป ซึ่งในบางสถานศึกษาอาจใช้การเรียนการสอนแบบผสมกันทั้ง 2 แบบที่เรียกว่าการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ แต่สิ่งสำคัญ คือ ต้องมีทั้งการเรียนแบบดั้งเดิมหรือการเรียนแบบพบกันในห้องเรียน และการเรียนออนไลน์หรือ e-learning ผสมผสานกัน อย่างไรก็ตามกระบวนการแรกในการเรียนออนไลน์มักจะเป็นการอธิบายหรือทำความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนออนไลน์หรือระบบต่าง ๆ ในการเรียนออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักเทคโนโลยีที่ต้องใช้ 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือออนไลน์และลักษณะของเว็บไซต์แก่ผู้เรียน และ 3) แสดงให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับปฏิทินการเรียนโดยส่วนใหญ่จะจัดเป็นการเรียนแบบพบกันในชั้นเรียน (สุมาลี เชื้อชัย, 2561) นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New normal) มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึก คือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองจุดเน้นดังกล่าว ควรวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและความต้องการของ

ผู้เรียนว่าอะไรที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความต้องการ (Passion) ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีสิ่งกระตุ้นแตกต่างกัน หากผู้สอนค้นพบสิ่งกระตุ้นดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้น การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยทำให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) วิเคราะห์แพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง (หลายเส้นทางเป้าหมายเดียวกัน) สำหรับแพลตฟอร์มการเรียนรู้นั้น อาจจะเป็นการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ การเรียนรู้ที่โรงเรียน การเรียนรู้ที่บ้าน การเรียนรู้ที่ชุมชน ส่วนวิธีการเรียนรู้ควรเน้นวิธีการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในทุกแพลตฟอร์ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สะท้อนคิด 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่การเรียนรู้ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ (1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง (2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง (3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง (4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม และ (5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนคิดตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ครั้งใหม่ หากผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากเท่าใด การเรียนรู้เชิงลึกก็จะเกิดขึ้นได้มากเท่านั้น 4) การถอดบทเรียน นับว่าเป็นแก่นของความรู้ซึ่งการถอดบทเรียนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละแพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองในลักษณะการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning) หรือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อและมุ่งมั่นอยู่กับการเรียนรู้ของตนเอง 5) การประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพื้นที่การเรียนรู้มากขึ้น

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางในการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามรายละเอียดดังนี้

การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

กระบวนการบริหารวิชาการในยุคปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ควรคำนึงถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องก้าวทันโลกและสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น สามารถบริหารงานครู ให้แสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้

เกิดผลลัพธ์ที่ดี และมุ่งเน้นถึงผู้เรียนเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการที่เกิดเป็นรูปธรรม ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

วรรณกานต์ เชื้อสายใจ. (2563) ได้ศึกษากระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารงานวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวไว้ว่า

1) ด้านการจัดการหลักสูตร ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องและยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารกำหนดให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมตัวชี้วัดตามมาตรฐานและทักษะสมรรถนะของผู้เรียน

3) ด้านการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ มีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี กำหนดนโยบาย และวางแผนในการจัดการหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีการเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อย่างเป็นระบบด้วยการใช้เทคโนโลยี

4) ด้านการวัดและประเมินผลสถานศึกษา มีการวางแผนศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และตัดสินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และสภาวะการณ์

5) ด้านนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้รองรับการจัดระบบประกันภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบยืดหยุ่น และนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

รัฐนันท์ รถทองและมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา จึงควรศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรือ ศึกษาจากการปฏิบัติจากการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้โปรแกรมการจัดการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) ชนิดต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในแบบต่าง ๆ ต่อไป

อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะ 2) อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 3) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 4) ครูผู้สอน 5) แผนจัดการเรียนรู้ 6) การจัดการเรียนรู้ 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 8) การวัดและประเมินผล รูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

พิเชษฐ ไซสุภา (2565) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่อยู่ท่ามกลางบริบทของความผันผวนเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันและมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคตนั้น สถานศึกษา

โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกหน่วยปฏิบัติล้วนเป็นตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญในระบบการศึกษาที่จำเป็นจะต้องปรับความคิด ปรับกระบวนการทัศนในการทำงานให้รองรับกับบริบทการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งรูปแบบ วิธีการ หรือแนวปฏิบัติในลักษณะเดิม ๆ ที่เคยประสบความสำเร็จในอดีต อาจไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัจจุบันและอนาคตอีกต่อไป ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษายุคใหม่ จึงต้องเป็นนักคิดนักแก้ปัญหาด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ดีที่สุด ซึ่งหมายความว่าต้องเป็นนักคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) และใช้ความคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) เพื่อสรรหารูปแบบ วิธีการ แนวทาง เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ตกผลึกทางความคิดภายใต้การศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทปัญหาแล้วหาความเหมาะสม สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหา หรือพัฒนางานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ได้

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (วรรณกานต์ เชื้อสายใจ และคนอื่น ๆ ,2563; รัฐนันท์ รถทอง, 2564;อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์, 2563 ;พิเศษฐ ไชยสุภา ;2565) ได้แสดงการสังเคราะห์เป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

วรรณกานต์ เชื้อสายใจ (2563)	รัฐนันท์ รถทอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564)	อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563)	พิเศษฐ ไชยสุภา (2565)	ผลการสังเคราะห์
วางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามหลักสูตร สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องและยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์	ปรับความคิด ปรับกระบวนการ ทัศนในการทำงาน ให้รองรับกับบริบทการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง	1. ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
เตรียมความพร้อมให้ครูในการจัดการเรียนรู้ตามบริบทสถานศึกษา		เตรียมครูผู้สอนใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อยกระดับ	เป็นนักคิด นักแก้ปัญหาด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ดีที่สุด	2. เข้าใจและเข้าถึงบริบทของสถานศึกษา

วรรณกานต์ เชื้อ สายใจ (2563)	รัฐนันท์ รถทอง และมลรักษ์ เลิศวิสัย (2564)	อนวัณณ์ สุวรรณ มาตย์ (2563)	พิเศษฐชัย สุภา (2565)	ผลการ สังเคราะห์
		ผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียน		
เตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี	โปรแกรมการจัดการการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) ชนิดต่าง ๆ	เตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เช่น สมาร์ททีวี และอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง		3. วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
มีการวางแผน ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้			สรรหารูปแบบ วิธีการ แนวทาง เครื่องมือ หรือ วัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ	4. ช่วยเหลือ สนับสนุนและ แนะนำการ จัดการเรียนการสอน
ตัดสินผลการ เรียนรู้อย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับ ผู้เรียน และ สภาวะการณ์		การวัดและ ประเมินผล รูปแบบมีความ เหมาะสมและ เป็นไปได้		5. วัดและ ประเมินผล และนิเทศ ติดตามการ จัดการเรียนการสอน
มีการนิเทศอย่าง มีระบบตามสภาพ จริง		มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม		

จากการสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารต้องรู้บทบาทหน้าที่ที่มีต่อการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ให้สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง ผู้บริหารต้องมีความสามารถและทักษะในการวางแผนจน

สามารถชี้แนะครูผู้สอนได้ ซึ่งกระบวนการวางแผนงานวิชาการนั้น ต้องมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีการพิจารณาถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เป็นการหาแนวทางที่จะช่วยให้แผนที่วางไว้สามารถนำไปปฏิบัติได้ จนกระทั่งสามารถประเมินผลระหว่างการทำงานและการประเมินผลรวบยอด นำไปสู่การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเนื้อหาบทเรียนและความพร้อมของผู้เรียนให้มากที่สุด

ดังนั้นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น ตามหลักการของ วรรณกานต์ เชื้อสายใจ (2563) รัฐนันท์ รถทองและมลรัักษ์ เลิศวิสัย. (2564) อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563) และพิเชษฐ ไชยสุภา (2565) ประกอบด้วย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการศึกษาหาความรู้ถึงหลักการบริหาร แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะความรู้และประสบการณ์ในการควบคุมเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังเช่น สุเมธ งามนก (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถและนำโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีทิศทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน นั่นคือ วิสัยทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในความต้องการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องพัฒนาผลงานของตนเอง เรียนรู้สิ่งใหม่ และพัฒนาสิ่งใหม่ เพื่อให้โรงเรียนได้ก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีความสามารถในการใช้ชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และรัฐนันท์ รถทอง (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในแบบต่าง ๆ

2. เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจบริบทของชุมชนโดยรอบของสถานศึกษา เข้าถึงนักเรียนเป็นบุคคลผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่านักเรียนมีความพร้อมในด้านใดบ้าง เช่น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่ละสถานศึกษา ต้องมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงมีการสำรวจนักเรียนว่า มีความพร้อมในการเรียนรูปแบบใด มีอุปกรณ์ที่ใช้เรียนหรือไม่ หรือผู้ปกครองให้ความร่วมมืออย่างไร เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาจใช้ Line หรือ Facebook ในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง หรือสามารถเรียนรู้ได้พร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรูปแบบ Online หรือ รูปแบบ On demand เป็นต้น

3. วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของสถานศึกษาของตนเองแล้ว ประชุมคณะครูร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน วางแผนกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานศึกษา วางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวันโดยเป็นที่ปรึกษา ตัวอย่างเช่น การจัดแผนการ

สอนโดยเรียนแบบสลับชั้นเรียน โดยการเข้าชั้นเรียนสลับกับการเรียนออนไลน์ ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้ครูผู้สอนวางแผนการจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ เพราะงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลัก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา และเช่นเดียวกับ งานวิจัยของ กัญญพร คำทอง (2563) พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา นั้น สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น พบว่า ต้องมีการพัฒนาครูให้สามารถวางแผน พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนหากติดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถแนะนำสิ่งใหม่ให้ครูผู้สอนได้นำไปปรับใช้กับนักเรียนได้ โดยสอบถามถึงความต้องการจำเป็นที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้มีเพียงพอหรือไม่ ครูผู้สอนมีความรู้บนแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ช่วยในการสร้างสื่อการสอนหรือไม่ ถ้าพบว่าเป็นสิ่งที่ครูต้องการ ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมจนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในปัจจุบัน มีระบบต่าง ๆ มากมายที่ใช้ เช่น โปรแกรม Canva โปรแกรมการสร้างสื่อการเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ รวมถึงโปรแกรมที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร Zoom Google Meet หรือ Microsoft Team เป็นต้น ดังเช่นที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน นอกจากนี้ งานวิจัยของอนุวัฒน์ สุวรรณมัตย์ (2563) กล่าวว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีสมรรถนะที่วี อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และเครือข่ายสื่อสารคมนาคมออนไลน์ ให้ครูผู้สอนสามารถทำแผนจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

5. วัดและประเมินผล และนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไปกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักการวัดและประเมินผล และนิเทศติดตามในสภาพความเป็นจริง เลือกใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตจากครูผู้สอนหรือผู้เรียนจากการปฏิบัติที่เห็นเป็นรูปธรรม การตอบคำถาม การประเมินตนเอง การทำงานกลุ่ม หรือการใช้แบบทดสอบ ในการวัดและประเมินผล และนิเทศติดตาม เป็นต้น การวรรณกานต์ เชื่อสายใจ และคนอื่น ๆ (2563) กล่าวไว้ว่า กระบวนการใหม่ในการบริหารงานวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์

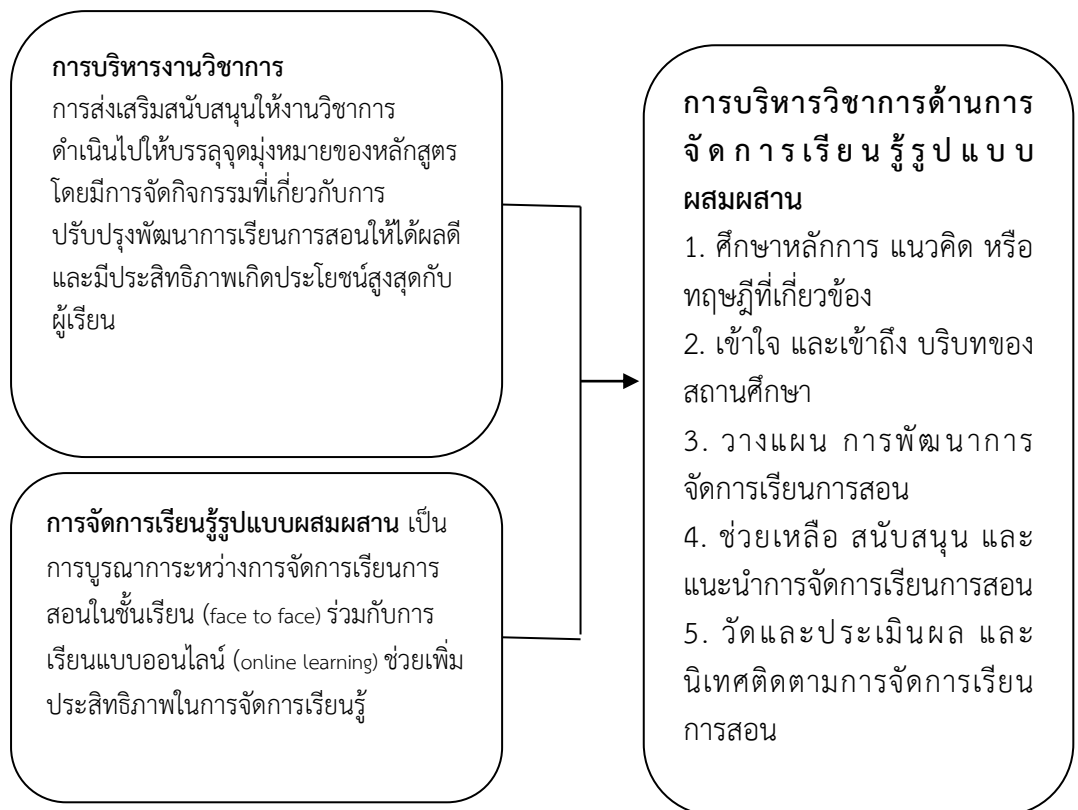
ทางการเรียนและนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และมีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง ตลอดจนสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

บทสรุป (Conclusion)

การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ไม่ยึดติดกับการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถเข้าใจ เข้าถึง ช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำ การจัดการเรียนการสอน มีความสามารถที่จะบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จะต้องศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิม ๆ ต้องเข้าใจในบริบทของสถานศึกษา จนสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การบริหารแบบใด ผู้บริหารที่ดีต้องพร้อมที่จะเป็นต้นแบบให้ครูภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพที่ดี และประสิทธิผลที่สำเร็จ ลุล่วง ส่งผลให้สถานศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Body of Knowledge)

การบริหารงานวิชาการหลังจากกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง ได้มีความปกติใหม่เกิดขึ้น ทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา 3) วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4) ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน 5) วัดและประเมินผล และนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

ภาพ: แสดงการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กัญชพร คำทอง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(3), 446.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิเชษฐ ไซยสุภา. (2565). การสร้างนวัตกรรมสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม แก้ปัญหาภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย (Learning Loss). สืบค้น 25 กันยายน 2565, จาก : <https://www.starfishlabz.com/blog/946-การสร้างนวัตกรรมสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม-แก้ปัญหาภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย-learning-loss>.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2565). Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย พ่อแม่ต้องทำอะไร เมื่อลูกเกิด Learning Loss. สืบค้น 25 กันยายน 2565, จาก : <https://www.rakluke.com/child-development-all/kid-development/item/learning-loss.html>

- รัฐนันท์ รุททอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย. (2564). การศึกษาออนไลน์และการศึกษาแบบผสมผสาน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (1), 471.
- วรรณกานต์ เชื้อสายใจ. (2563). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายเขตไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วาชาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). การออกแบบการเรียนรู้ใน New normal. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเมธ งามนก. (2564). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 3 (1), 25.
- สุมาลี เชื้อชัย. (2561). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนแบบผสมผสาน. *วารสารครุศาสตร์ อดุสากรรม*. 17(3), 214.
- อนวัณน์ สุวรรณมัตย์. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 16 (2), 93.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคนอื่น ๆ (2565). *การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.